

Beleidsvisie Nieuwkomersonderwijs Helmond

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	4
Waarom een beleidsvisie nieuwkomersonderwijs?	5
Wat is nieuwkomersonderwijs?	6
Wie zijn de nieuwkomersleerlingen?	8
Cijfers voor Helmond	9
Rollen en verantwoordelijkheden	11
Nieuwkomersonderwijs en aangrenzende beleidsterreinen	12
Principe 1: We werken regionaal samen	13
Principe 2: We investeren gezamenlijk in een duurzaam stedelijk netwerk	16
Principe 3: We creëren samen een dekkend aanbod	18
Principe 4: We werken aan een sterk pedagogisch partnerschap met de thuisomgeving	20
Hoe nu verder?	21
Literatuurlijst	22

Managementsamenvatting

Waarom een beleidsvisie?

Onderwijs is de sleutel voor de ontwikkeling van het kind, maar ook de samenleving. Investeren in onderwijs is investeren in de toekomst. De sterk toegenomen migratiestromen naar onze regio van de afgelopen jaren hebben binnen Helmond voor nieuwe uitdagingen gezorgd bij het organiseren van kwalitatief en kwantitatief goed onderwijs voor onze nieuwkomersleerlingen.

Een beleidsvisie is noodzakelijk om een gezamenlijke langetermijnvisie vast te stellen en de samenwerking tussen gemeente, scholen en andere partners te verbeteren. Dit zorgt ervoor dat alle betrokken partijen werken aan dezelfde duurzame langetermijnvisie. Deze beleidsvisie heeft als doel een duidelijke richting te geven aan hoe het nieuwkomersonderwijs in Helmond wordt georganiseerd. Het bevat de basisprincipes die uitleggen hoe wij in onze gemeente opvang en onderwijs aan nieuwkomers inrichten met als uitgangspunt dat iedere leerling optimaal kan leren en ontwikkelen.

Principes van de beleidsvisie

Principe 1: We werken regionaal samen

Het is van belang om binnen de Brainportregio samen te werken om de groeiende vraag naar onderwijsplekken voor nieuwkomers op te vangen. Dit betekent dat alle betrokken organisaties autonoom zijn in het uitvoeren van (wettelijke) taken, maar dat we elkaar doelmatig en doeltreffend vinden in het realiseren van opvang en onderwijs voor nieuwkomers binnen de Brainportregio. Er zijn en worden verschillende overlegstructuren ingericht om dit onderwerp de komende jaren te blijven bespreken, zowel op bestuurlijk als uitvoerend niveau.

Principe 2: We investeren gezamenlijk in een duurzaam stedelijk netwerk

Het is van belang om kennis en expertise uit te breiden naar alle (kinderopvanglocaties en) scholen in Helmond. Om deze brede kennis op te kunnen bouwen, wordt er onderzocht op welke manier er ondersteund kan worden met een scholingsaanbod. Daarnaast wordt er een stedelijk uitvoerend kennisnetwerk opgebouwd. Op deze wijze blijft kennis behouden, ook wanneer sleutelfiguren in het netwerk vertrekken en nieuwe professionals hun plek innemen. Dit vraagt om gerichte scholing, samenwerking en kennisdeling tussen alle betrokken partijen, zodat elke nieuwkomer de kans krijgt om diens potentieel volledig te benutten.

Principe 3: We creëren samen een dekkend aanbod

We zorgen voor een passend en dekkend onderwijsaanbod voor nieuwkomers, inclusief ondersteuning bij overgangsmomenten en speciale onderwijsbehoeften. We hebben oog voor eventuele gaten die zitten in het huidige onderwijsaanbod voor nieuwkomers en maken er gezamenlijk werk van dat deze gaten in het aanbod worden gedicht.

Principe 4: We werken aan een sterk pedagogisch partnerschap met de thuisomgeving

In Helmond erkennen wij de wisselwerking tussen thuis, kinderopvang en school waarin nieuwkomerskinderen zitten. Leren en ontwikkelen stopt niet na school. Om deze reden is het van belang om ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kinderen om ontwikkelachterstanden te voorkomen en integratie te bevorderen.

Waarom een beleidsvisie nieuwkomersonderwijs?

De noodzaak voor een beleidsvisie nieuwkomersonderwijs komt voort uit de grote instroom van nieuwkomersleerlingen in het Helmondse onderwijs in navolging van de oorlog in Oekraïne. De Onderwijs aan Nieuwkomersvoorziening (OAN) voor kinderen van 6 – 12 jaar en de Eerste Opvang Anderstaligen voor jongeren van 12 – 18 jaar kenden zo een grote toestroom aan leerlingen, dat er al snel capaciteitsproblemen en vervolgens wachtlijsten ontstonden, waardoor kinderen niet (tijdig) naar school konden. De situatie in 2020 – 2022 heeft blootgelegd dat er geen werkwijze is voor het op- en afschalen van de nieuwkomersvoorzieningen, welke rol de reguliere scholen in Helmond hebben bij het nieuwkomersonderwijs en er ontbreekt een strategische langetermijnvisie waar alle betrokken partners (gemeente, scholen, kinderopvang, samenwerkingsverband) naartoe werken en aan bijdragen.

Verschillen tussen leerlingen zijn er altijd, maar de verschillen bij en tussen nieuwkomersleerlingen zijn vaak nog groter. Kinderen kunnen in het land van herkomst weinig tot geen onderwijs hebben gehad, onderbrekingen hebben gehad in hun schooltijd, hebben te maken met nieuwe woonomstandigheden en hebben vaak ook te maken met emotionele bagage. Dit zorgt ervoor dat er geen juist vast onderwijsprogramma is voor nieuwkomersleerlingen; de behoeften en het instapniveau liggen voor iedere leerling anders. Om deze reden is het nodig om maatwerk te bieden in het onderwijsprogramma dat kinderen wordt geboden. Dit vraagt nog betere afstemming tussen gemeente, scholen, de samenwerkingsverbanden en andere sociale partners bij het opzetten en succesvol laten functioneren van het onderwijs- en ondersteuningsaanbod.

De beleidsvisie legt de basisprincipes vast waarin staat beschreven waar wij in Helmond gezamenlijk voor aan de lat staan bij het bieden van kwalitatief goed opvang- en onderwijsaanbod aan nieuwkomersleerlingen. De uitwerking van de beleidsvisie in de praktijk zal op termijn bijdragen aan het vergroten van de algemene ondersteuningsstructuur op Helmondse scholen en kinderopvanglocaties. Dit doen we door het vergroten van de expertise van pedagogisch medewerkers en leerkrachten op het gebied van NT2 (Nederlands als tweede taal), cultuursensitief werken en traumasensitief werken, het identificeren van gaten in ons onderwijs- en jeugdhulpaanbod voor nieuwkomersleerlingen en deze gezamenlijk dichten, het inzetten op een sterk pedagogisch partnerschap met de thuisomgeving en regionaal de samenwerking op te zoeken met andere scholen, kinderopvangorganisaties en gemeenten. Hierdoor zullen de reguliere scholen in Helmond steeds beter in staat worden om nieuwkomers te onderwijzen, wat bij nieuwe pieken de nieuwkomersvoorzieningen kan ontlasten.

Kinderen van vluchtelingen, statushouders en internationale medewerkers maken onderdeel uit van de Helmondse bevolking. Deze ontwikkeling vraagt om onderwijsaanbod waarin nieuwkomers een goede start kunnen maken en doorlopende ontwikkelkansen krijgen. We streven naar een inclusieve leeromgeving waarin alle kinderen, ongeacht hun achtergrond, zich welkom, veilig en gezien voelen. Door in te zetten op samenwerking, kennisdeling en innovatie willen we een toekomstbestendig netwerk creëren dat kan meebewegen met veranderingen in instroom en behoeften. Op die manier zorgen we er samen voor dat ieder kind in Helmond de kans krijgt om veilig, gezond en kansrijk op te groeien.

Wat is nieuwkomersonderwijs?

Ieder kind heeft recht op onderwijs, een belangrijk onderdeel van de universele declaratie van de mensenrechten. In Helmond hebben wij de ambitie dat ieder kind kwalitatief goed onderwijs krijgt, zodat kinderen kansrijk, veilig en gezond kunnen opgroeien. Onderwijs is de sleutel voor de ontwikkeling van het kind, maar ook de samenleving. Investeren in onderwijs is investeren in de toekomst.

Voor nieuwkomersleerlingen is investeren in kwalitatief goed onderwijs van nog groter belang. Nieuwkomers hebben vaak te maken hebben met achterstanden die ervoor kunnen zorgen dat ze op latere leeftijd niet volwaardig mee kunnen draaien in de maatschappij. Nieuwkomersleerlingen moeten niet enkel een nieuwe taal leren, maar uit onderzoek blijkt dat het immigreren meerdere risicofactoren met zich meebrengt. Zo is er het verlies van familiale relaties en sociale cirkels, stress rondom het verkrijgen van (identiteits)documenten en het aanpassen aan een nieuwe omgeving en samenleving (Reyes, et al., 2004). Daarnaast zijn er sommige nieuwkomersleerlingen die traumatische ervaringen hebben opgedaan. Om deze reden is het onderwijs aan deze leerlingen van groot belang, dit is namelijk de plek waarin zij de mogelijkheid krijgen om zichzelf optimaal te ontwikkelen en weerbaarheid op te bouwen. Het nieuwkomersonderwijs is de eerste stap in integratie en inburgering.

Nieuwkomersonderwijs betreft de onderwijsvoorzieningen en ondersteuningsmaatregelen die speciaal zijn ontworpen om nieuwkomersleerlingen te helpen integreren in het Nederlandse onderwijssysteem. Dit omvat intensieve taalprogramma's, cultuuroriëntatie, en aangepaste leertrajecten die rekening houden met de diverse achtergronden en behoeften van de leerlingen. Het doel is om hen zo snel en effectief mogelijk te laten deelnemen aan het reguliere onderwijs, met behoud van een hoog kwaliteitsniveau en persoonlijke aandacht.

Wanneer wordt gesproken over nieuwkomersonderwijs, zijn er twee vormen te onderscheiden. Samen vormen deze twee onderwijsvormen de scope van deze visie:

Nieuwkomersvoorzieningen

Een nieuwkomersvoorziening is een gespecialiseerde onderwijsvorm (zoals Onderwijs aan Nieuwkomers (OAN), Eerste Opvang Anderstaligen (EOA), of internationale schakelklas (ISK)) die bedoeld is om nieuwkomersleerlingen te ondersteunen bij hun overgang naar het reguliere onderwijssysteem. De voorziening, waar kinderen ongeveer een jaar (PO) of twee jaar (VO) doorbrengen, richt zich op kinderen en jongeren die recent in Nederland zijn aangekomen met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal om naar school te kunnen gaan. Op de nieuwkomersvoorziening krijgen de leerlingen intensief onderwijs in het Nederlands, leren ze over de Nederlandse normen, waarden en cultuur en krijgen ze les in vakken die zo ook gaan krijgen op de vervolgschool. De klassen zijn kleinschalig met intensieve begeleiding en er wordt gebruik gemaakt van methoden en materialen die speciaal zijn ontwikkeld voor kinderen met Nederlands als tweede taal (NT2). In Helmond zijn er twee nieuwkomersvoorzieningen: Kinderen van 6 t/m 12 jaar kunnen naar de OAN-voorziening van KC Mozaïek en kinderen van 12 t/m 18 jaar kunnen naar de EOA van het Jan van Brabant College. De EOA van Helmond heeft een regionale functie en biedt ook onderwijs aan kinderen woonachtig in de gemeenten Asten, Boekel, Deurne, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Laarbeek en Someren. Kinderen tot zes jaar stromen direct in op een reguliere school.

Reguliere onderwijssysteem

Nieuwkomersleerlingen volgen ook onderwijs binnen het regulier onderwijssysteem. Soms nadat kinderen onderwijs hebben gevolgd aan een nieuwkomersvoorziening en daarna doorstromen, maar ook omdat sommige leerlingen direct binnen het reguliere Nederlandse onderwijssysteem starten.

Nieuwkomersonderwijs is geen losstaand eiland, maar onderdeel van ons onderwijssysteem. Zowel nieuwkomersleerlingen die onderwijs volgen aan nieuwkomersvoorzieningen als het reguliere onderwijssysteem ontvangen kwalitatief goed onderwijs en de leerlingen krijgen waar nodig aanvullende ondersteuning geboden zodat ze optimaal kunnen ontwikkelen en zonder belemmeringen kunnen leren.

Wie zijn de nieuwkomersleerlingen?

Nieuwkomersleerlingen als term omvat een brede groep kinderen en jongeren die recent in Nederland zijn komen te wonen. Dit kan variëren van kinderen van vluchtelingen en asielzoekers tot kinderen van migranten die zich in de regio vestigen voor werk. Daarnaast is er ook een groep leerlingen die naar Nederland is gekomen zonder ouder of voogd. Dit zijn Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV). Wat deze leerlingen typeert is dat ze vaak onvoldoende vaardig zijn in het Nederlands en hierdoor ontwikkelachterstanden oplopen ten opzichte van leeftijdsgenoten. Deze groep leerlingen heeft specifieke onderwijsbehoeften vanwege taalbarrières en de mogelijke noodzaak voor sociaal-emotionele ondersteuning. Nieuwkomersleerlingen hebben aanvullend daarop ook regelmatig een onderliggende zorgvraag, met name de leerlingen die gevlucht zijn. Nieuwkomersleerlingen hebben om deze redenen binnen een schoolsetting een grotere ondersteuningsbehoefte dan de gemiddelde leerling.

Afbakening

Deze beleidsvisie richt zich hoofdzakelijk op nieuwkomersleerlingen die op het primair- en voortgezet onderwijs zitten binnen de gemeente Helmond. De beleidsvisie heeft namelijk als doel het inrichten van duurzaam en kwalitatief goed onderwijs aan nieuwkomersleerlingen op basisscholen en middelbare scholen. Dit neemt niet weg dat een integrale leer- en ontwikkellijn in het belang is van de kinderen. Daarom hebben we binnen deze visie ook oog voor een goede aansluiting op de voorschoolse periode (vanaf 2.5 jaar) en de uitstroommogelijkheden van jongeren die 18 jaar worden. Concrete acties die de gemeente Helmond samen uitvoert met partners voor de doelgroep –9 maanden t/m 2.5 jaar worden vastgelegd in het programmaplan “Kansrijke Start 2025 - 2029” en voor de doelgroep 2.5 t/m 12 jaar zijn die vastgelegd in de Helmondse Ontwikkelkansnota 2023- 2027 “Kansen voor het Kind”. Acties voor nieuwkomersjongeren die na hun 18e nog geen kwalificatie hebben behaald (mbo2, havo of vwo) krijgen de aandacht binnen de gesprekken die gevoerd worden bij de vorming van het regionale uitvoeringsprogramma Vroegtijdig Schoolverlaten (VSV).

Cijfers voor Helmond

De afgelopen jaren is het aantal nieuwkomersleerlingen in Helmond flink toegenomen. De monitor internationalisering onderwijs Brainportregio laat zien dat het aantal niet-Nederlandse kinderen binnen de Helmondse scholen en kinderopvang aan het stijgen is. De belangrijkste redenen hiervoor binnen onze regio zijn de internationaal georiënteerde arbeidsmarkt en geopolitieke ontwikkelingen die zorgen voor een grotere vluchtelingenstroom. In 2021 was het aandeel internationale kinderen in Helmond binnen de kinderopvang 19,3%, op basisscholen 11,7% en op middelbare scholen 8,0% met een totaal van 2.210 internationale kinderen (van Gent en van Veghel, 2024). Voor alle cijfers omtrent nieuwkomersleerlingen binnen de kinderopvang, po en vo leeftijd voor alle 21 gemeenten in de regio Brabant-Zuidoost, verwijzen wij naar de Decisio-monitor die jaarlijks wordt uitgevoerd vanuit de taskforce internationalisering onderwijs, waar de gemeente Helmond bij aansluit: [Monitor internationale kinderen Brainportregio Eindhoven](#).

De nieuwkomersvoorzieningen in Helmond zien ook een aanzienlijke stijging in leerlingaantallen. De OAN-voorziening van KC Mozaïek is voor nieuwkomersleerlingen binnen de basisschoolleeftijd. Op 6 januari 2025 had de voorziening 63 leerlingen, waarvan meer dan de helft met een vluchtverleden. Er zijn zeventien kinderen van internationale medewerkers ingeschreven en van elf kinderen zijn de aanmeldredenen divers. De kinderen hebben hele diverse achtergronden, maar het merendeel is afkomstig uit Syrië, Oekraïne en Marokko.

Daarnaast zijn er nieuwkomersleerlingen die (inmiddels) naar een reguliere basisschool gaan. Hier zijn de volgende cijfers van beschikbaar:

Wijk	Aantal nieuwkomers 6 – 12 jaar 2024
Binnenstad	20
Helmond (Oud-)Oost	19
Brouwhuis	1
Rijpelberg	73
Helmond-Noord	54
't Hout	11
Helmond-West	7
Warande	1
Stiphout	1
Dierdonk	5
Brandevoort	12

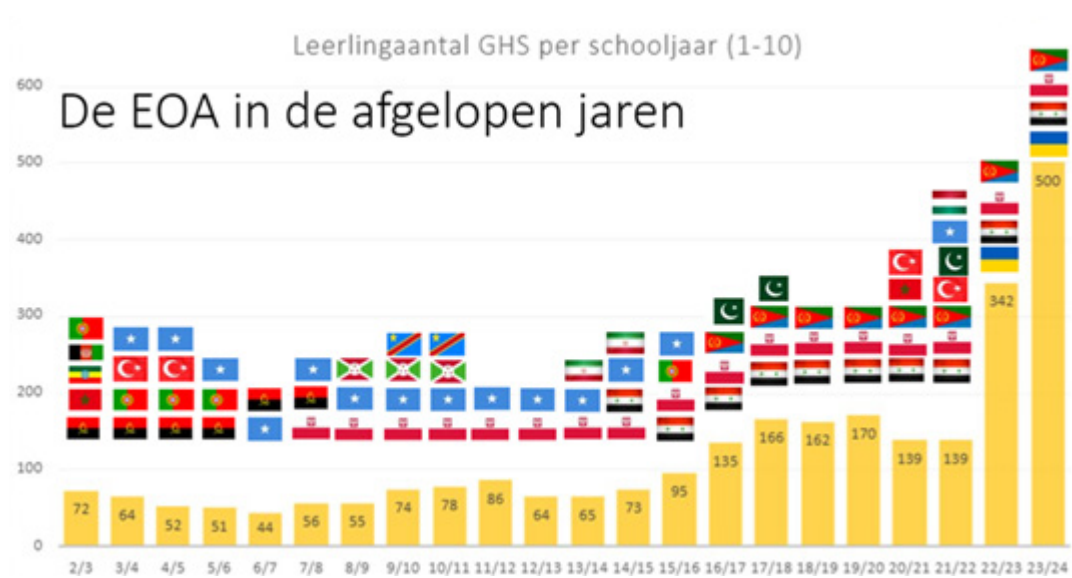
Bron: Gielen – van Rens, W., de Wit, R., van Kempen, S., (2025) p. 18.

Rollen en verantwoordelijkheden

Deze kinderen zijn schoolgaand op tien verschillende basisscholen in Helmond. Ongeveer driekwart van alle nieuwkomers op de voorscholen en basisscholen is afkomstig uit MOE-landen en voornamelijk uit Polen. Op de basisscholen is de instroom vanuit Oekraïne groter dan op de voorscholen. De andere nieuwkomers op de voorscholen en basisscholen komen voornamelijk uit Turkije, Marokko en Syrië

De EOA-voorziening voor jongeren binnen de middelbare schoolleeftijd, wordt verzorgd op de Jan van Brabant – Gasthuisstraat. De afgelopen jaren is de school gegroeid van een gemiddeld leerlingenaantal van 150 naar 555 leerlingen op 3 februari 2025. Dit is een verviervoudiging van het aantal leerlingen in vier schooljaren tijd. De meeste jongeren zijn afkomstig uit Eritrea, Polen, Syrië en Oekraïne.

Bron: Jan van Brabant – Gasthuisstraat (2024)

Ook neemt het aantal nieuwkomersleerlingen toe dat direct instroomt binnen de reguliere kinderopvang en scholen. Op Helmondse voorscholen (kinderopvang met VVE-aanbod) stonden in schooljaar 2023 – 2024 38 nieuwkomers ingeschreven en op de basisscholen, exclusief de OAN, stonden in 2023 – 2024 171 nieuwkomers ingeschreven (Gielen – van Rens, W., van Kempen, S., (2025).

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om erop toe te zien dat alle kinderen die wonen in de gemeente Helmond passend onderwijsaanbod kunnen ontvangen. Hieronder valt dus ook dat nieuwkomersleerlingen naar een passende onderwijsplek kunnen. Maar, de gemeente heeft geen mandaat om een nieuwkomersvoorziening of school op te zetten. Het oprichten en aanbieden van onderwijs is in Nederland de verantwoordelijkheid van schoolbesturen. Echter, heeft de gemeente wel een belangrijke ondersteunende en faciliterende rol, zoals het regelen van onderwijshuisvesting, het handhaven van de Leerplicht en het bieden van passende jeugdhulp. Gemeente, onderwijs en de samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs hebben elkaar dus hard nodig om een goed onderwijsaanbod neer te kunnen zetten voor nieuwkomersleerlingen, zowel binnen de voorzieningen als de reguliere scholen.

Met deze beleidsvisie nieuwkomersonderwijs leggen wij de principes vast waar wij ons, zowel gemeente Helmond als schoolbesturen, aan committeren. We beschrijven de randvoorwaarden en doelen voor het nieuwkomeronderwijs in de gemeente Helmond. De beleidsvisie omvat geen concrete doelstellingen of plannen. Op deze wijze waken we ervoor dat we niet op elkaars stoel gaan zitten en blijven onderwijskundige keuzes aan de schoolbesturen. Deze scheiding in verantwoordelijkheden zorgt ervoor dat we elkaar niet in de weg zitten, maar samenwerken vanuit onze eigen expertises. We staan samen aan de lat om kwalitatief goed onderwijs te bieden aan deze doelgroep.

Nieuwkomersonderwijs en aangrenzende beleidsterreinen

In Helmond is in 2020 de Helmondse Educatieve Agenda (HEA) 2020 - 2030 vastgesteld. Binnen de HEA werken de gemeente Helmond, de Helmondse kinderopvangorganisaties, de Helmondse scholen en maatschappelijke partners samen aan grote opgaven die spelen binnen het onderwijs. Het doel van deze samenwerking is om de kansen van jeugdigen te versterken en hen optimaal voor te bereiden op hun plekje in de samenleving. Er wordt gewerkt vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid voor onze kinderen en samenwerking is hierbij het uitgangspunt. De HEA is hét verzamelpunt waar ontwikkelingen binnen het Helmondse onderwijs worden besproken en zo nodig actie op wordt ondernomen.

Naast de HEA kennen wij in Helmond ook het Ontwikkelkansenbeleid. Het doel van het Ontwikkelkansenbeleid is om kinderen zo vroeg mogelijk de beste kansen te bieden om zich optimaal te ontwikkelen, zodat zij maximale ontwikkelkansen krijgen. Het nieuwkomersonderwijs is ook een van de vier ontwikkelopdrachten binnen de huidige Ontwikkelkansennota 2024 – 2027.

De gemeente heeft ook andere taken die niet meteen te maken hebben met onderwijs, maar wel invloed hebben op het nieuwkomersonderwijs en de nieuwkomersleerlingen. Belangrijke taken zijn het realiseren van opvang voor statushouders en vluchtelingen, het aanbieden van voldoende kwalitatieve VVE-plekken en het verzorgen van inburgeringstrajecten. De ontwikkelingen binnen het nieuwkomersonderwijs moeten goed aansluiten en in samenwerking plaatsvinden met deze gemeentelijke taken.

Principe 1: We werken regionaal samen

De knelpunten die wij momenteel ervaren binnen het nieuwkomersonderwijs zijn geen lokale uitdagingen en daarom zullen deze ook niet allemaal binnen de gemeentegrenzen van Helmond kunnen worden opgelost. Het is dus belangrijk om ook regionaal de verbinding op te zoeken, samen te werken en zo nodig ook samen op te trekken op dit thema. Dit doen we in de eerste plaats door aan te sluiten bij de inspanningen van de Brainportregio. Door de internationale oriëntatie van de arbeidsmarkt binnen onze regio, is bij ons de instroom van anderstalige kinderen in het onderwijs en de kinderopvang hoger dan het landelijke gemiddelde. Omdat de internationalisering van het onderwijs een thema is dat in de gehele regio speelt, werken wij op dit vraagstuk regionaal samen (van Gent en van Veghel, 2024). Hierbij is het uitgangspunt:

Autonomie in verbondenheid

Dit betekent dat alle betrokken organisaties autonoom zijn in het uitvoeren van (wettelijke) taken, maar dat we elkaar doelmatig en doeltreffend vinden in het realiseren van opvang en onderwijs voor nieuwkomers binnen de Brainportregio. Het onderwijs aan nieuwkomers is geen nieuwe voorziening. Het is een onderwijsvorm die al meer dan dertig jaar met succes wordt uitgevoerd in Zuidoost-Brabant. De structuren, kennis en kunde zijn aanwezig. De sterke instroom van de afgelopen paar jaar vraagt echter om meer coördinatie. De regionale samenwerkingsstructuur is om deze reden ontworpen rondom de al bestaande voorzieningen. Daarmee wordt optimaal aangesloten op wat nu al beschikbaar is aan kennis en kunde binnen de regio.

De afgelopen jaren is er gewerkt aan een samenwerkingsorganisme: een structuur die ervoor moet zorgen dat de betrokken organisaties elkaar weten te vinden en dat relevante informatie en ondersteuning van regionaal niveau kan worden vertaald naar de lokale situatie. De gemeente Helmond is aangesloten binnen deze samenwerkingsstructuur. In onderstaand overzicht wordt uitgebeeld hoe het regionale samenwerkingsorganisme eruitziet en hoe de gemeente Helmond daarbinnen past.

Regionale samenwerkingsorganisme nieuwkomersonderwijs Brainportregio – gemeente Helmond

De regionale samenwerking wordt aangestuurd vanuit twee bestuurlijke overlegstructuren: de taskforce internationalisering Brainportregio en het bestuurlijke overleg (BO) onderwijs en kinderopvang.

Bestuurlijk Overleg (BO) onderwijs en kinderopvang

Het BO onderwijs en kinderopvang is een overleg tussen de wethouder onderwijs van de gemeente Helmond en de besturen van alle kinderopvangorganisaties, Samenwerkingsverbanden po en vo en de Helmondse scholen (po, vo, mbo en hbo). Het BO is het hoogste overlegorgaan onderwijs binnen Helmond. De bestuurders binnen dit overleg hebben het mandaat om bestuurlijke opdrachten te geven en kunnen kaderstellend handelen, ook op het gebied van nieuwkomersonderwijs.

Taskforce Internationalisering Brainportregio

De taskforce Internationalisering Brainportregio is een bestuurlijke overlegstructuur bestaande uit overheid, onderwijs en bedrijfsleven dat zich in de volle breedte bezighoudt met de internationalisering van het onderwijs en hoe opvang- en onderwijsinstellingen kwalitatief en kwantitatief moeten bijsturen om nieuwkomerskinderen passend aanbod te bieden. De taskforce agendaert, stuurt en neemt verantwoordelijkheid voor de belangrijkste opgaven op het gebied van talentontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 0-18 jaar die alleen door regionale en drie-partijen samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven slagvaardig kunnen worden ‘opgelost’. De taskforce bestaat uit bestuurlijke vertegenwoordiging vanuit kinderopvang, onderwijs, bedrijfsleven en overheid. De leden van de taskforce vertegenwoordigen hun achterban en zitten daar niet vanuit de eigen organisatie. Nieuwkomersonderwijs is één van de vier hoofdpogaven waar de Taskforce zich mee bezig houdt. De Taskforce stelt voor ieder schooljaar prioriteiten vast in een uitvoeringsagenda waar doelen en acties aan worden verbonden.

Inhoudelijke opgaven Taskforce Internationalisering Onderwijs		Monitoring
Landingstrip	Onderwijs huisvesting	
Nieuwkomersonderwijs		
Opleiden & Professionalisering		
Internationale vaardigheden		

De regionale visie van de taskforce internationalisering onderwijs is veel breder van aard. De inzet van de regionale visie zet zich in op het proactief anticiperen op de internationalisering van het onderwijs in onze regio, sterk beïnvloed door de Brainport. Dit omvat ook de internationale concurrentiepositie van de hoger onderwijsinstellingen. Een sterk netwerk aan nieuwkomersvoorzieningen is één van de pijlers van deze visie. Deze uitvoeringsagenda wordt jaarlijks geüpdatet, waar gemeente Helmond ook actief aan deelneemt.

De beleidsvisie nieuwkomersonderwijs Helmond richt zich op de gedeelde principes die wij in de stad Helmond als gemeente, kinderopvang en onderwijs met elkaar delen voor de organisatie van ons nieuwkomersonderwijs voor de lange termijn. Wij ondersteunen de visie van de regio en geven daar in deze visie de lokale vertaling van.

Koersgroep Nieuwkomersonderwijs Brainportregio

De Koersgroep Nieuwkomersonderwijs bestaat uit vertegenwoordigers van de samenwerkingsverbanden, beleidsambtenaren van de gemeenten en vertegenwoordigers van scholen en kinderopvangorganisaties die nieuwkomers opvangen in de regio Brabant-Zuidoost. De koersgroep is op de hoogte van de laatste stand van zaken, knelpunten en uitdagingen en de praktische zaken die samenhangen met het nieuwkomersonderwijs. Zij houden zich bezig met het zoeken naar oplossingen voor problemen, de uitwisseling van kennis en kunde en het ‘voeden’ van de bestuurders met de benodigde informatie. De koersgroep is de link tussen het lokale en het regionale.

Lokale team Helmond

Op lokaal niveau worden er teams ingericht, deze worden de komende jaren verder opgezet en vormgegeven. Binnen het lokale team Helmond zullen de gemeente Helmond, Helmondse scholen en kinderopvangorganisaties samen werken aan de lokale implementatie van de regionale initiatieven en het duurzaam vormgeven van nieuwkomersonderwijs, zowel op de korte als de lange termijn.

Via de sluitende regionale samenwerkingsstructuur kunnen we kennis en expertise bundelen en verbinden we over alle 21 gemeenten organisaties met elkaar. Deze samenwerking draagt eraan bij dat er snel ingespeeld kan worden op veranderende behoeften en uitdagingen. Door deze gezamenlijke aanpak kunnen we niet alleen efficiënter werken, maar ook de kwaliteit van opvang en onderwijs voor nieuwkomersleerlingen verbeteren.

Principe 2: We investeren gezamenlijk in een duurzaam stedelijk netwerk

Het aantal nieuwkomers binnen het onderwijs en de kinderopvang in Helmond neemt toe (van Gent en van Veghel, 2024). Voorheen beperkte kennis en expertise voor deze doelgroep zich tot de nieuwkomersvoorzieningen. Dit zijn speciale onderwijsvoorzieningen voor kinderen en jongeren die nieuw zijn in Nederland en de Nederlandse taal nog niet voldoende beheersen. Deze voorzieningen zijn bedoeld om hen te helpen integreren in het reguliere onderwijs en de samenleving.

In de praktijk van nu zien we steeds meer de noodzaak om deze kennis ook op te bouwen binnen alle kinderopvanglocaties en scholen in Helmond. Door deze kennis te integreren in alle lagen van opvang en onderwijs, kunnen we ervoor zorgen dat nieuwkomers de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben om succesvol te integreren en te presteren. Dit vraagt om gerichte scholing, samenwerking en kennisdeling tussen alle betrokken partijen, zodat elke nieuwkomer de kans krijgt om diens potentieel volledig te benutten. Er zijn meerdere redenen aan te wijzen waarom de urgentie groeit om deze kennis uit te breiden naar alle onderwijsinstellingen en opvanglocaties in de stad.

Ten eerste stopt het leertraject van een nieuwkomer niet na instroom (na één jaar in het PO en twee jaar in het VO) van de nieuwkomersvoorziening naar het (regulier) onderwijs. Uit onderzoek is gebleken dat tweedetaalverwervers gemiddeld vijf tot zes jaar nodig hebben om op hetzelfde taalniveau te komen als hun leeftijdsgenoten die de taal als moedertaal hebben (Thomas & Collier, 2017). Op basis hiervan kan er gesteld worden dat een traject op een nieuwkomersvoorziening niet voldoende is om de Nederlandse taal voldoende machtig te worden in die periode. Extra ondersteuning daarna is dus nodig. Doordat het aandeel internationale kinderen groeit, wordt het steeds meer van belang dat de scholen waar de kinderen naar uitstromen ook extra kennis opbouwen om deze doelgroep te begeleiden. Dit verbetert niet alleen de leeromgeving voor de nieuwkomerskinderen, maar voor alle kinderen.

Daarnaast stromen er ook steeds meer internationale kinderen in op scholen en kinderopvang zonder een traject te hebben gevolgd bij een nieuwkomersvoorziening. Dit gaat voornamelijk om kinderen van internationale medewerkers die geen asielverleden hebben en kinderen die in Nederland zijn geboren maar anderstalig opgroeien. Bij instroom op de basisschool komt het regelmatig voor dat deze kinderen niet of in mindere mate zijn blootgesteld aan de Nederlandse taal. Om kwalitatief goed onderwijs te kunnen bieden aan deze kinderen en hen binnen het onderwijs te kunnen houden, is het opnieuw van belang om de professionals die deze kinderen begeleiden de juiste handvatten te bieden.

Om deze brede kennis op te kunnen bouwen, wordt er onderzocht op welke manier er ondersteund kan worden met een scholingsaanbod. Daarnaast wordt er een stedelijk uitvoerend kennisnetwerk opgebouwd. Hierbinnen ontmoeten coördinerende functies elkaar op regelmatige basis. Op deze manier ontstaat er een duurzaam netwerk waarbinnen de lijntjes tussen professionals kort zijn, professionals elkaar kennen en pedagogische expertise geborgen blijft binnen de gemeente Helmond. Op deze wijze blijft kennis behouden, ook wanneer sleutelfiguren in het netwerk vertrekken en nieuwe professionals hun plek innemen.

Ook is het van belang dat er breder wordt samengewerkt tussen de nieuwkomersvoorzieningen en de andere scholen in de gemeente. Door nauwe samenwerking kunnen scholen ervoor zorgen dat de overgang van nieuwkomersvoorzieningen naar regulier onderwijs soepel verloopt en dat leerlingen de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Bovendien bevordert deze samenwerking brede kennisdeling, waardoor docenten en andere onderwijsprofessionals hun expertise op het gebied van nieuwkomersonderwijs en NT2 kunnen uitbreiden. Zo kunnen we de doorgaande leerlijn van nieuwkomersleerlingen zo goed mogelijk ondersteunen.

Het nieuwkomersonderwijs wordt gekenmerkt door onvoorspelbaarheid en snelle veranderingen. Het is niet mogelijk om van tevoren voorspellingen te maken, dit omdat fluctuaties in leerlingaantallen verbonden zijn met geopolitieke ontwikkelingen. Om deze reden wordt er gewerkt vanuit een lerende aanpak. De praktijk zal laten zien wat er op een bepaald moment nodig is en wanneer er zo nodig op- of afgeschaald moet worden. Een sterk stedelijk netwerk zorgt ervoor dat alle benodigde partners elkaar kunnen vinden op het moment dat het nodig is. Door elkaar lokaal en regionaal te kunnen vinden, versterken en versnellen wij met z'n allen ons handelingsvermogen.

Deskundigheidsbevordering

In de toekomst gaan alle Helmondse scholen te maken krijgen met de instroom van nieuwkomers, zowel kinderen die van de nieuwkomersvoorziening afkomen als (jonge) kinderen die direct instromen op de school. Dit betekent dat het van belang is om de professionals die werkzaam zijn binnen de kinderopvang en het onderwijs goed voor te bereiden op het werken met nieuwkomerskinderen. Dit is niet alleen belangrijk om de kinderen een hoogstaand en inclusief aanbod te kunnen bieden, maar ook nodig voor de professionals om hen de nodige handvatten te bieden om hun werk te kunnen doen. Daarnaast kan deskundigheidsbevordering de huidige kwetsbaarheid van het nieuwkomersonderwijs verminderen. Helmondse scholen zullen dan de juiste kennis in huis hebben om onderwijs te bieden aan nieuwkomerskinderen. Bovendien draagt dit bij aan het ontlasten van de nieuwkomersvoorziening wanneer er een hoge instroom aan asielzoekers en vluchtelingen is.

Het bieden van pedagogische ondersteuning en onderwijs aan nieuwkomers onderscheidt zich op de volgende fronten:

- **Culturele sensitiviteit**
Nieuwkomerskinderen komen vaak uit culturen die aanzienlijk verschillen van de Nederlandse cultuur. Professionele training in cultuursensitief handelen helpt leraren en kinderopvangmedewerkers om culturele verschillen te begrijpen en te respecteren (Lalita, 2024). Dit bevordert een inclusieve omgeving waar elk kind zich welkom en begrepen voelt.
- **Traumasensitief**
Sommige nieuwkomerskinderen hebben traumatische ervaringen opgedaan. Het is van belang dat een professional weet hoe hier mee om te gaan, om er zo voor te zorgen dat de leerlingen zichzelf veilig voelen in de onderwijsomgeving.
- **Taalontwikkeling**
Veel nieuwkomerskinderen spreken bij aankomst geen of weinig Nederlands. Dit vraagt om andere lesmethoden om kinderen taalonderwijs te geven omdat het gaat over het verwerven van Nederlands als tweede taal (NT2) (Noort en de Weger, 2016).
- **Sociaal-emotionele ondersteuning**
Nieuwkomerskinderen hebben vaak extra ondersteuning nodig op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling. Kinderen moeten wennen aan een nieuwe cultuur en leeromgeving, wat hun sociaal-emotionele ontwikkeling beïnvloed (Hyonsuk Cho, Wang, Christ, 2019).
- **Onderwijs op maat**
Iedere nieuwkomer heeft een andere onderwijsachtergrond en een eigen rugzakje. Hierdoor is het extra belangrijk dat een professional leert inspelen op de behoeften van leerlingen om het maximale leerpotentieel te benutten.

Door deze aspecten zijn competenties op het vlak van interculturele communicatie, taalvaardigheidsonderwijs/NT2-onderwijs (Nederlands als tweede taal) en trauma-sensitieve pedagogiek belangrijk om toe te voegen aan de basisvaardigheden van kinderopvang- en onderwijsprofessionals. Binnen Helmond zetten wij ons gezamenlijk in om de expertise van onze onderwijsmedewerkers op dit gebied te versterken.

Principe 3: We creëren samen een dekkend aanbod

Passende plek

Binnen Helmond erkennen we het belang van zoveel mogelijk thuisnabij naar school gaan, maar ligt dit voor nieuwkomersleerlingen net anders. Onderzoek wijst namelijk uit dat nieuwkomersleerlingen met meer dan enkel een taalachterstand vaak beter gebaat zijn bij een eigen onderwijstraject bij aankomst in een nieuw land. Dit kan een gevolg zijn van uiteenlopende factoren, zoals het moeten aanpassen aan een nieuwe cultuur, taal en leefomgeving, leven in onzekerheid en mogelijke traumatische ervaringen. Om deze reden is het van belang voor deze kinderen om zelfvertrouwen en weerbaarheid op te bouwen in een veilige omgeving die stabiliteit en zekerheid kan bieden voordat de kinderen (weer) schoolrijp zijn. Daarnaast hebben de kinderen een intensief taalbad nodig om te kunnen functioneren binnen het Nederlandse onderwijssysteem.

Op basis hiervan zullen nieuwkomersleerlingen met een aanvullende ondersteuningsvraag vanaf de leeftijd van zes jaar in Helmond eerst landen op een nieuwkomersvoorziening. Hier kunnen ze op de best mogelijke manier worden voorbereid op hun vervolgstap in het Nederlandse onderwijssysteem.

Leerlingen van de leeftijden 6-12 jaar gaan als eerste naar de Onderwijs aan Nieuwkomersvoorziening (OAN) voor het primair onderwijs. Zij zitten in de regel voor een periode van maximaal één jaar op deze voorziening. Vervolgens stromen zij door naar het reguliere basisonderwijs.

Leerlingen van ongeveer 12-18 jaar gaan naar de regionale Eerste Opvang Anderstaligen (EOA) voor het voorgezet onderwijs, dit voor een periode van ongeveer twee jaar. Deze leerlingen stromen na de EOA over het algemeen door naar het voortgezet onderwijs, naar een vervolgopleiding, in een inburgeringstraject of de arbeidsmarkt.

Kinderen tot zes jaar kunnen direct instromen in het reguliere opvang/onderwijssysteem. In deze leeftijdsgroep zijn kinderen meer flexibel en beter in staat om snel te aarden in een nieuwe (leer)omgeving. Echter het is van belang te onderstrepen dat ook deze kinderen extra ondersteuning nodig hebben en dient ook NT2 kennis aanwezig te zijn op de kinderopvang of de basisschool. In Helmond streven we ernaar om het ondersteuningsniveau voor nieuwkomers zodanig te verhogen binnen de reguliere setting dat de kennis en expertise aanwezig zijn om deze leerlingen op een passende manier te begeleiden en onderwijzen.

Passende instroom

Het Nederlandse onderwijssysteem begint officieel vanaf vijf jaar, dan gaat namelijk de Leerplicht in. Maar dat betekent niet dat dit het begin is van de schoolcarrière van kinderen. In Nederland hebben namelijk de voor- en vroegschool. De voorschool, ook wel VE, is een gespecialiseerde kinderopvangorganisatie die een educatief programma (VVE) biedt aan kinderen van tweeënhalftot vier jaar. Kinderen kunnen via de GGD een doorverwijzing (indicatie) krijgen voor VVE-aanbod, indien zij hiervoor in aanmerking komen. De voorschool besteedt aandacht aan rekenen, taal, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling voor kinderen die (een risico op) een achterstand hebben op deze vlakken. Het doel van de voorschool is om kinderen te laten beginnen op school zonder ontwikkelachterstand.

Voor nieuwkomers is dit systeem veelal onbekend, terwijl het juist voor jonge kinderen met een niet-Nederlandse achtergrond van grote meerwaarde is op de vroege ontwikkeling. We zetten daarom in op het bekend maken van de mogelijkheden van VVE en het toeleiden van doelgroepkinderen naar het aanbod. Daarnaast prioriteren wij het vergroten van de ondersteuningsmogelijkheden binnen de Helmondse kinderopvang, zodat ook kinderen met een grotere ondersteuningsvraag passend aanbod kunnen ontvangen.

Passende uitstroom

Binnen de gemeente Helmond zetten wij ons in om voor ieder kind een passend en dekkend onderwijsaanbod te bieden. Dit betekent dat we oog hebben voor eventuele gaten die zitten in het huidige onderwijsaanbod voor nieuwkomers en er gezamenlijk werk van maken dat deze gaten in het aanbod worden gedicht. Daarnaast zijn we ons ook bewust van de kwetsbaarheid van overgangsmomenten. Denk bijvoorbeeld aan de overgang van de nieuwkomersvoorziening naar de doorstroomschool, van het po naar het vo en van het vo naar een vervolgopleiding. Hierbij is een warme overdracht en een dekkend uitstroomaanbod van belang.

Passende ondersteuning

Het kan voorkomen dat een nieuwkomersleerling een sterkere ondersteuningsbehoefte heeft dan kan worden geboden binnen het regulier onderwijs. Voor deze kinderen zijn er scholen voor speciaal onderwijs. Binnen onze regio is geconstateerd dat nieuwkomerskinderen disproportioneel vaak naar een school voor speciaal onderwijs gaan, zelfs zonder ooit een vorm van regulier onderwijs te hebben gevolgd (Broekhuizen et al, 2024). Gemiddeld gaat 1 op de 25 Nederlandse kinderen naar een vorm van speciaal onderwijs. Bij nieuwkomerskinderen is dat 1 op de 10. Harde conclusies kunnen niet getrokken worden, maar vanuit de cijfers kan worden aangenomen dat ook nieuwkomerskinderen zonder een passende ondersteuningsvraag op een school voor speciaal onderwijs terechtkomen. Dit is een ongewenste ontwikkeling. In Helmond werken we er gezamenlijk aan dat kinderen zoveel mogelijk regulier onderwijs volgen, ook nieuwkomersleerlingen die te maken hebben met extra hulpvragen zoals een taalachterstand. Dit is in lijn met de visie voor inclusief onderwijs die is ontwikkeld vanuit de Rijksoverheid.

Andersom wordt ook geconstateerd dat nieuwkomersleerlingen waarvoor het speciaal onderwijs de best passende plek is, moeilijk ingeschreven kunnen worden wanneer ze onderwijs volgen binnen een nieuwkomersvoorziening of het regulier onderwijs. Dit heeft te maken met meerdere factoren. Zo kunnen de onderzoeken die nodig zijn voor inschrijving niet betrouwbaar uitgevoerd worden op internationale kinderen. Het merendeel van deze onderzoeken leidt tot een misdiagnose omdat de meetinstrumenten zijn gebaseerd op Westerse ontwikkelingsnormen, waardes en kennis (Morgan et al, 2013; Kim en Zabelina, 2015). Daarnaast is signalering lastiger omdat de kinderen vaker ook worstelen met andere problemen zoals taalbeheersing en traumaverwerking, waardoor het herkennen van problematiek bemoeilijkt wordt. We werken er gezamenlijk aan om nieuwkomers richting speciaal onderwijs te helpen wanneer dit voor hun de best passende plek is.

Onderwijs is soms niet het enige wat kinderen nodig hebben, of kinderen zijn een periode niet toe aan het volgen van onderwijs. In dit soort gevallen, wanneer zorg voorliggend is op onderwijs, hebben kinderen jeugdhulp nodig. De koppeling tussen passende jeugdhulp en onderwijs is vaak al een lastige puzzel. Wanneer het aankomt op jeugdhulp voor nieuwkomers, waar ook nog eens taal- en culturele barrières een rol spelen, kan het een flinke uitdaging zijn om aanbod te vinden dat past bij de hulpvraag van het kind. We zetten er gezamenlijk op in dat het jeugdhulpaanbod ook dekkend is voor nieuwkomerskinderen en dat ook zij terecht kunnen binnen de jeugdzorg, speciaal onderwijs of zorgondersteuning kunnen ontvangen binnen een reguliere setting.

Principe 4: We werken aan een sterk pedagogisch partnerschap met de thuisomgeving

Leren en ontwikkelen stopt niet na school. Onderzoek toont aan dat kinderen beter ontwikkelen wanneer de leefwereld thuis en school goed op elkaar aansluiten (Epstein et al., 2018). Daarom is het belangrijk om ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kinderen. Ouders/verzorgers actief betrekken bij de ontwikkellijn van hun kind heeft een groot positief effect op het functioneren van kinderen op de kinderopvang en later school, maar ook op de algehele cognitieve, emotionele en sociale ontwikkeling van kinderen. Om deze reden is het bevorderlijk dat ouders thuis de leerlijn van kinderen kunnen voortzetten om zo ontwikkelachterstanden tegen te gaan. Zo geven we kinderen samen de best mogelijke start voor hun latere leven.

Bij nieuwkomers zijn de barrières om ouders actief eigenaar te maken van de ontwikkeling van hun kinderen groter dan bij kinderen die in Nederland zijn opgegroeid. Dat heeft te maken met meerdere factoren. Ten eerste spelen taalbarrières een rol. Het niet goed beheersen van een gemeenschappelijke taal bemoeilijkt de communicatie met professionals en kan leiden tot een beperkte betrokkenheid van ouders bij het schoolleven van hun kinderen. Daarnaast zijn nieuwkomers vaak niet bekend met het functioneren van het Nederlandse opvang- en onderwijsstelsel, de onderwijsstructuren en de sociale verwachtingen daarbinnen. Dit maakt het moeilijker om ouders deelgenoot te maken. Als laatste kunnen factoren in de privésituatie ervoor zorgen dat ouders minder in staat zijn de ontwikkeling van hun kinderen te bevorderen. Dit kan komen door trauma en stress van het vestigen in een nieuw en onbekend land, huisvestingsproblemen, een precarie financiële situatie, afstand van familie en vrienden en andere stressfactoren (Kovacevic, Klimek, Drower, 2018). Dit maakt dat het bereiken van de ouders lastiger is.

In Helmond erkennen wij de complexe wisselwerking tussen thuis, kinderopvang en school waarin nieuwkomerskinderen zitten. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding en ontwikkeling van hun kind. Wij zullen ons inzetten om gaten te vullen en aanbod te geven waar het voor ouders niet mogelijk is om het juiste of voldoende te bieden. Op deze wijze versterken we het gehele systeem van een kind. De noodzaak om een sterk pedagogisch partnerschap neer te zetten tussen ouders, onderwijs en kinderopvang zien we als een kans. Door actief betrokken te zijn kunnen ouders de educatieve en persoonlijke ontwikkeling van hun kinderen versterken. Een goede ouderbetrokkenheid heeft ook een positief effect op de ouders zelf. Het bevordert taalvaardigheid door interactie met professionals, maatschappelijke partners en andere ouders en verbetert integratie door ouders onderdeel te maken van een sociaal netwerk.

Bovendien is aandacht voor ontwikkeling in de thuissituatie cruciaal voor kinderen om ontwikkelachterstanden te voorkomen. Ontwikkeling op de opvang en later in de klas is niet genoeg om kinderen op het niveau te krijgen dat ze cognitief aankunnen. Actieve stimulering van taalontwikkeling, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling door ouders is absoluut noodzakelijk om te voorkomen dat kinderen een achterstand opbouwen die ze in hun latere leven niet meer inhalen.

Initiatieven voor nieuwkomerskinderen beperken zich om deze redenen niet tot de tijd die kinderen doorbrengen op de opvang en op school. Er is juist veel winst te behalen op de momenten dat kinderen zich daar niet bevinden. Een goed pedagogisch partnerschap is niet alleen van belang voor recente nieuwkomers. Uit onderzoek blijkt dat een groot deel van de nieuwkomersleerlingen in de Brainportregio geen Nederlands spreken als ze beginnen op school. Het merendeel van deze kinderen heeft wel één Nederlandse ouder en is hier geboren. Desondanks kunnen deze kinderen niet tot weinig Nederlands wanneer zij beginnen op de basisschool (Broekhuizen et al, 2024). Dit soort taalachterstanden kunnen veel eerder gesignaleerd worden dan het moment van schoolinschrijving. Jonge kinderen bezoeken het consultatiebureau, waar ook wordt gekeken naar het niveau van taalontwikkeling. Door samenwerking te verbeteren met de consultatiebureaus en al eerder te signaleren, is het mogelijk om eerder extra taalondersteuning aan te bieden. Op deze manier kunnen achterstanden verminderd of weggewerkt worden tegen de tijd dat kinderen beginnen op de basisschool. De beste manier om een achterstand tegen te gaan, is om hem te voorkomen.

Hoe nu verder?

Met deze beleidsvisie zijn de randvoorwaarden en doelen beschreven voor het nieuwkomersonderwijs in de gemeente Helmond. Deze doelen dienen als uitgangspunt voor al het nieuwe beleid dat wordt vastgesteld door de gemeente Helmond dat betrekking heeft op het (nieuwkomers)onderwijs of de doelgroep nieuwkomersleerlingen. Onze intentie is om de principes van de beleidsvisie nieuwkomersonderwijs zoveel mogelijk te verankeren binnen bestaande beleidsvelden. Dit is al gebeurd binnen het Ontwikkelkansenbeleid van de gemeente, waar kwalitatief goed nieuwkomersonderwijs een van de vier pijlers van de koers is. Hiermee zijn concrete acties om het pedagogisch partnerschap met anderstalige ouders te verbeteren geborgd.

Voor principes waar nog geen concreet beleid op is gemaakt, gaan we dit samen met onze partners opstellen in de vorm van een uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma is een dynamisch document waarin concrete doelstellingen, stappen en acties worden vastgelegd. Op deze wijze zorgen we ervoor dat het uitvoeringprogramma een dynamisch document is wat kan inspelen op de knelpunten en behoeftes die er op dat moment zijn. Dit kan niet zonder de kennis, kritische blik en mening van de professionals op de werkvloer.

Met deze beleidsvisie willen we de problemen in de organisatie van het nieuwkomersonderwijs verhelpen en ervoor zorgen dat er een minimaal ondersteuningsniveau aanwezig is binnen alle wijken in Helmond. Op deze manier leggen we een stevige basis voor de nieuwkomerskinderen en zorgen we ervoor dat onze kinderen en jongeren kansrijk, gezond en veilig opgroeien.

Literatuurlijst

Broekhuizen, M., van Gils, F., Slot, E., Brasileiro Reis Pereira, I., Kortekaas, J., Oudega, L., (2024) Bouwen aan grenzeloos goed onderwijs in de Brainportregio: Een onderzoek naar de relatief hoge instroom van niet-Nederlandstalige leerlingen in het speciaal onderwijs én mogelijke oplossingen voor het gehele primair onderwijs, Onderwijsadvies en training Universiteit Utrecht.

Byers-Heinlein, K., Lew-Williams, C., (2013) Bilingualism in the Early Years: What the Science Says. Learn Landsc. 2013 Autumn 7:1 p. 95 – 112.

Hyonsuk Cho, X. Christine Wang & Tanya Christ (2019) Social-Emotional Learning of Refugee English Language Learners in Early Elementary Grades Teachers’ Perspectives. Journal of Research in Childhood Education, 33:1, p. 40-55, DOI:10.1080/02568543.2018.1531449.

Epstein, J.L., Sanders, M.G., Simon, B.S., Salinas, K.C., Jansorn, N.R. & Van Voorhis, F. L. (2018) School, family and community partnerships. Your handbook for action. Corwin.
<https://www.govinfo.gov/content/pkg/ERIC-ED467082/pdf/ERIC-ED467082.pdf>.

Van Gent, D., van Veghel, J., (12 januari 2024) Monitor Internationalisering onderwijs Brainportregio Eindhoven 2023. Decisio en Brink.

Gielen – van Rens, W., de Wit, R., van Kempen, S., (2025) VVE monitor Helmond 2023 – 2024 (BCO Onderwijsadvies en -ondersteuning).

Kim, K. H., & Zabelina, D. (2015) “Cultural bias in assessment: Can creativity assessment help?” The International Journal of Critical Pedagogy, 6:2. Retrieved from: <https://libjournal.uncg.edu/ijcp/article/viewFile/301/856>.

Kovacevic, Z., Klimek, B., Drower, I. S., (2018) Refugee Children and Parental Involvement in School Education: A Field Model. Social Justics and Parent Partnerships in Multicultural Education contexts p. 139 – 161.

Lalita, L., (2024) Internationalisation and Education: Cultural Sensitivity among Teachers. International Journal of All Research Education and Scientific Methods 12:2.
<https://www.ijaresm.com/internationalisation-and-education-cultural-sensitivity-among-teachers>.

Morgan, G. P., Restrepo, M. A., & Auza, A. (2013). Comparison of Spanish morphology in monolingual and Spanish–English bilingual children with and without language impairment. Bilingualism: language and cognition, 16:3, p. 578-596.
<https://doi.org/10.1017/S1366728912000697>.

Noort, P., de Weger, H., (2016) Wat is een effectieve methode om bij kinderen die Nederlands als tweede taal spreken (NT2) de taalontwikkeling te stimuleren (woordenschat, zinsbouw, uitspraak)? Kennisrotonde. KR.022. https://www.kennisrotonde.nl/sites/kennisrotonde/files/media-files/pdf_voor_website-kennisrotonde-antwoord_vraag-022-update2024.pdf

OECD (2018), The Resilience of Students with an Immigrant Background: Factors that Shape Well-being, OECD Reviews of Migrant Education, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264292093-en>.

Oving, S., (12 mei 2023) ‘Vol nieuwkomersonderwijs vraagt om keuzes, maar die zijn er niet altijd. Nu.nl. Laatst geraadpleegd op: 19 augustus 2024. Beschikbaar op: <https://www.nu.nl/binnenland/6262879/vol-nieuwkomersonderwijs-vraagt-om-keuzes-maar-die-zijn-er-niet-altijd.html?commentID=a3718e7b-07ed-4b21-b7c0-2171c1182981#nujij>. <https://www.ijaresm.com/internationalisation-and-education-cultural-sensitivity-among-teachers>

Thomas, W. & Collier, V. (2017). Validating the Power of Bilingual Schooling: Thirty-two Years of Large-scale Longitudinal Research. Annual Review of Applied Linguistics (37), p. 203-217.
[http://www.thomasandcollier.com/assets/aral-2017-\(typed\).pdf](http://www.thomasandcollier.com/assets/aral-2017-(typed).pdf)

Reyes, Pedro & Jr, Garza, & Trueba, Enrique. (2004). Resiliency and Success: Migrant Children in the U.S. Paradigm Publishers.
[Resiliency and Success: Migrant Children in the U.S | Request PDF \(researchgate.net\)](#)

